

**ФИЛОЛОГИЯНИНГ
ДОЛЗАРБ МАСАЛАЛАРИ
ХАЛҚАРО ИЛМИЙ-АМАЛИЙ АНЖУМАНИ
МАТЕРИАЛЛАРИ**

**CURRENT ISSUES
OF PHILOLOGY
MATERIALS
OF THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE**

*Самарқанд, 2023 йил 5-6 май
Samarkand, may 5-6, 2023*

УЎК 801.8.

Филологиянинг долзарб масалалари. Халқаро илмий-амалий конференция материаллари. – Самарқанд: 2023. – 316 бет.

Тўпламда Ўзбекистон-Финландия педагогика институтида ўтказилган “Филологиянинг долзарб масалалари” деб номланган халқаро конференцияда иштирок этган таниқли олимлар, ёш тадқиқотчиларнинг маърузалари жамланган. Ундан ўрин олган маърузалар ўзбек, инглиз ва рус тилларида бўлгани каби, мавзу доираси ҳам анча кенг ва хилма-хилдир. Хусусан, узлуксиз таълим тизимида хорижий тилларни ўқитиш масалалари, хорижий тилларни ўқитишда инновацион таълим технологиялари, филологиянинг назарий масалалари каби соҳаларга оид долзарб масалалар ёритилган.

Тўплам хорижий тилларни ўқитиш методикаси, тил ва адабиёт ҳамда таржимашунослик, соҳаларида илмий изланиш либ бораётган мутахассислар, тадқиқотчилар ва магистрларга мўлжалланган.

Тахрир ҳайъати

А.Р. Сафаров (раис)
Ш.Т.Нормуминов (раис ўринбосари)
Ҳ.Ҳ. Бердиев (раис ўринбосари)
И.Т. Бабакулов (масъул муҳаррир)
М. Джусупов (муҳаррир)
А.Г. Шереметьева (муҳаррир)
А.Э. Маматов (муҳаррир)
П.У. Бакиров (муҳаррир)
О. Чупонов (муҳаррир)
Э.Р. Мусурманов (муҳаррир)
Т.А. Бушуй (муҳаррир)
Ж.Д. Элтазаров (муҳаррир)
М.Б. Абдиев (муҳаррир)
Д.Р. Туйчиева (муҳаррир)
С.Н. Усманова (муҳаррир)
С.О. Сатгарова (муҳаррир)
С.С. Юсупова (муҳаррир)
М.У. Нурмухаммедова (масъул котиб)

Тўламдан ўрин олган мақолаларнинг савияси, сифати ва илмий далилларнинг ҳаққонийлиги ҳамда мазмуни учун муаллифлар масъулдирлар.

8. Iroda Azimova, Klara Mavlonova, Shokir Tursin va boshqalar. Ona tili va o'qish savodxonligi 3-sinf(1-qism). Toshkent: Respublika ta'lim markazi, 2022-144 b.
9. Klara mavlonova(va boshqalar), Ona tili va o'qish savodxonligi: 3-sinf o'qituvchilari uchun metodik qo'llanma. Toshkent: Respublika ta'lim markazi, 2022-160 b.

НАСРИЙ АДАБИЙ ЭРТАКЛАРДА ЭВРИЛИШ МОТИВИ ВА МИФОЛОГИК ОБРАЗЛАР СТИЛИЗАЦИЯСИ

Ражабова Раъно Зариповна

БухДУ Ўзбек тили ва адабиёти кафедраси ўқитувчиси, ф.ф.д.(PhD)

Аннотация. Мақолада насрий адабий эртақларда эврилиш анъанавий мотиви ҳамда аждар, дев, пари, жин сингари мифологик образлар стилизацияси хусусида фикр юритилган.

Таянч сўзлар: Эртақ, халқ эртаги, адабий эртақ, насрий эртақ, эврилиш, аждар, дев, пари, жин, мотив, образ, стилизация.

Кириш. Тилсимий ҳодисалар, сеҳр-жоду аралашган воқеликлар ҳаёт воқелиги билан ёнма-ён келтирилади. Айтайлик, эпик қаҳрамонларнинг ўз қиёфасини ўзгартириши, бир кўринишдан бошқа кўринишга айланишини ифода этувчи эврилиш мотиви сеҳрли-фантастик йўналишдаги насрий ёзма эртақлар сюжетининг ҳам етакчи мотивларидан бири бўлиб, бу афсонавий мотивдан адабий эртақ муаллифлари маҳорат билан ўринли фойдаланишгани кузатилади. Адиблар ундан фойдаланиб, ўз асарларининг халқона руҳини оширишга, таъсирчанлигини кучайтиришга ҳаракат қилганлар.

Асосий қисм. Халқ эртақларида сеҳр-жоду иштирок этган мотивлар, воқеликнинг ҳаёлий уйдирма орқали талқин қилиниши, сирли воқеалар баёни, сирли предметлар образи муҳим ўрин тутди. «Қор одам» эртаги – анъанавий афсонавий қор одамни излаб топиш мавзуида. Олимлар кўпдан бери бу ҳақда бош қотирадилар, изланадилар. Иттифоқо, Тянь-шань тоғи эртақларида қор одам пайдо бўлган деган шов-шувнинг ҳақиқат ё ёлғонлигини аниқлаш мақсадида уч олим йўлга тушадилар, ниҳоят унинг изига тушадилар, беҳуш қиладиган доридан тайёрланган ўқ билан уни отиб, қўлга туширадилар. Бироқ бу чинаккам қор одам эмас, балки қачонлардир ҳаммани безор қилган, дангаса, текинтомоқ ва худбин бир бола бўлиб чиқади. Аслида у магазинчи ўғли бўлиб, сеҳргар чолни туртгани учун тоғ ёнбағрига улоқтирилган эди. Кимсасиз тоғда ёввойиларча ҳаёт кечириб улғайган, аммо қилмишларидан хулоса чиқаргани туфайли қайта тарбияланиб, асл инсонлар сафига қўшилади.

«Қор одам» эртагида сеҳргар чолнинг бўйи секин-аста чўзилиб беш қаватли иморатдан ҳам баланд бўлиб кетибди» Яна «сеҳргар чол уни кафтида ўйнаб туриб аслида қайтиб, йўлида кетаверибди. Безори бўлса, қор уюмининг

устига «поп!» этиб тушибди. Атроф совук, бўрон, биронта жондор йўқ эмиш. Бирдан у яланғоч қолганини ва бадани оппоқ юнг билан қопланганини кўриб қолибди». Кўринаётирки, бундай эврилиш воқеликнинг ваҳимали тус олишини таъминлаган ва ички маънавий эҳтиёж замирида воқеликка айланган.

Т.Ғойиповнинг “Салом – биринчи калом” эртагида сўз сеҳри билан инсоннинг тезкор балиққа, лочин қушга, одобсиз боланинг эса кесакка айланиб қолиши, Д.Абдурахимованинг “Етимнинг бахти” эртагида бойнинг сеҳр-жодуси билан турнага айлантирилган онанинг ўғли чалган най овозини эшитиб яна ўз ҳолига қайтиши ифода этилган.

Эврилиш мотиви Т.Ғойиповнинг «Гилосхон» эртагида ҳам учрайди. Унда яккаю ягона ўғли Рустам аждарни йўқотгани кетиб бедарак йўқолгач, ёлғизликдан эзилиб азиат чека бошлаган миришкор дехқон Тожибой ота ногоҳ одам қиёфасига кирган гилос уруғидан қувноқ ва хушчақчақ Гилосхонга дуч келиб қолади. Гилосхон унга ёлғизлигини сездирмайди, хизматини адо эта бошлайди, ҳатто бедарак кетган акаси Рустамни топиб, сеҳрли пат ёрдамида унинг жароҳатини даволайди. Акасига ўзи ва минг кишининг қули теккан жодуланган қилични беради. У шу қилич билан аждарнинг қолган каллаларини чопиб ташлайди. Халқ осойишталиги ва тинч турмушини таъминлайди. Гилосхон қасоскорлик ғайрати билан халқ эртақларидаги камситилган инсонлар тимсолига айланган кўринмас Нўхат полвонни эслатади.

Эртақда Аждар образи ҳам қўлланганлиги эътиборни тортади. Маълумки, аждар ўзбек фольклоридаги мифологик образлардан биридир. У кўпинча сеҳрли-фантастик эртақларда учрайди ва эпик қаҳрамонга асосий рақиб сифатида иштирок этади.

Адабий эртақларда дев, аждар каби образлар айнан ўзбек халқ эпик асарларидаги каби анъанавий тарзда тасвирлангани кузатилади. Халқ тасаввурига кўра, Аждар қирдай бир йирик махлуқ бўлиб, кўзларидан ва оғзидан ўт пуркайди. Унинг оғзи ғордай баҳайбат бўлиб, ҳамма нарсани домига тортишга уринади.

Т.Ғойиповнинг “Ҳар ким экканини ўради” эртагида қаҳрамон “бораверибди, бораверибди, неча-неча адирлардан ошиб, неча чўлдан ўтиб, охири буюк бир тоғ ёнида тўхтабди. Қараса, тоғ тепасига томон илонизи йўл чўзилиб кетганмиш. Тоғ устида ажойиб кунгирадор кўрғон ястаниб ётганмиш. “бой хонадонга ўхшайди, қарай-чи, ким яшаркин, балки бирон фойдали нарса ундираман”, - деган ниятда терлаб-пишиб кўрғон сари кўтарилибди. Кўрғон остига еткач, шарпа эшитиб қараса... катта бир аждар ғордай келадиган оғзини кенг очиб, кўзларидан чарсиллатиб ўт олов сочиб, паншаха панжаларини ерга дуп-дуп босиб, Эшматга томон тиш қайраб келаётганмиш!”.

Келтирилган тасвир шуни кўрсатадики, аждар образи адабий эртақларда халқ эртақлари анъаналари руҳида тасвирланади.

Т.Ғойиповнинг “Атомдев”, “Дев ва техника”, “Раҳмат девни қандай алдагани” каби эртақларида анъанавий мифологик персонажлардан яна бири – дев образи келтирилган.

“Раҳмат девни қандай алдагани” эртагида дев момоқалдиروقдек гулдираган товуш билан инсонлардек гапириши тасвирланган. Бу эртақда дев китобнинг кули сифатида акс эттирилади. Маълумки, халқ эртақларида, одатда, у узукнинг ёки чироқнинг, ё кўзанинг кули қилиб тасвирланади. Демак, бу ўринда адибнинг ўзига хос ижодкорлик қилгани кузатилади.³⁹ Ушбу эртақда дев уч юз йилдирки, китоб кули эканлиги айтилади. Сеҳргар уни бир вақтлар китоб ичига қамаб кулфлаб, калитини уч шохли қайрағоч дарахтининг остига кўмиб кетган бўлади. Тасодифан куюқ ўрмонга кириб қолган ўқувчи Раҳматни кўриб қолган дев ундан ўзини озод қилишини ялиниб сўрайди. Раҳмат сеҳрли калитни топиб, девни озод қилади. Китоб ичидан қўлларини бир-бирига ишқаб, баҳайбат дев чиқади. Бу худди эртақларда ҳикоя қилинадиган девнинг ўзгинаси экан. Дев елкаларини қимирлатиб, қўлларини ҳар томонга силкибди ва қаҳ-қаҳ уриб кулиб, рақсга тушиб кетибди. Бола эса девнинг тинчланишини кутибди. Дев бир пайт рақсдан тўхтаб: “Эй, бола! Сени нима қилай? Хув олисда кўринган баланд тоғ устига олиб чиқиб, саҳрога улоқтирайми ёки туби йўқ, даҳшатли денгиз сувларига чўктириб юборайми? Тез бўл, бирини танла!” – дебди. Бола девдан бундай гапни сира кутмаган экан, ҳайрон бўлибди. Раҳмат ақлли бола экан. У дарров елкасидаги транзисторни олиб, девга узатибди-да: “Агар сен ҳақиқатан ҳам қудратли бўлсанг, шу кичкина кутичани бир сайратиб юборчи”, - дебди.

Дев олайган кўзлари билан гоҳ болага, гоҳ транзисторга ажабланиб қарабди. Ниҳоят транзисторни боланинг қўлидан олиб, айлантириб кўрибди, ялабди, искабди-да, бош чайқабди. Бола эса девга “Эй, замондан орқада қолган, фан-техникадан хабарсиз дев” –деб, девни калака қилибди. Сўнгра бола транзисторни бурабди. Приёмникдан баланд, ваҳимали қичқириқлар эшитила бошлабди: “Олға, югур! Ур!!! Чапдан сол! Бўш келма, теп!” Бу футбол ўйинининг энг қизгин чоғи, ишқибозлар ўзларини унутиб, бақиршаётган пайт экан. Футбол ўйини нималигини билмайдиган дев бу овозларни эшитиб, қулоқларини беркитиб олибди. “Бўлди бас. Шерикларингни чақирма. Улар мени бир бурдадан қилиб юборишади, деб ялинибди. Айтганларингнинг барчасини бажараман дебди. Раҳмат эса: “Сендақа девларнинг инсон билан куч синашадиган вақти ўтиб кетган! Ҳеч кимга ёмонлик қилмайман, деб сўз бер. Кейин мени ўртоқларим ёнига элтиб кўй”, -дебди. Дев ҳеч кимга ёмонлик қилмасликка сўз берибди ва болани ўрмондан уйига олиб бориб қўйибди.

“Кичкина боланинг қўлидан шунақа ишлар келса, катталарнинг қўлидан нималар келмайди, қойил-э! – деб ўйлабди дев. Кейин эртақлар оламига қайтиб кетибди.

³⁹ Ғойипов Т. Раҳмат девни қандай алдагани // Сеҳргарнинг хатоси. Эртақлар. – Т.: Ўзбекистон, 1992. – Б.12-13.

Бу ўринда дев лақма кўринишда тасвирланган. Девларнинг гўл кўринишда тасвирланиши “Кўрқмас чол ва айёр тулки” номли халқ эртагида ҳам кузатилади.

Адабий эртақларда ўзбек фольклоридаги мифологик образлардан яна бири – жин ҳам акс эттирилганлиги кузатилади. Т.Ғойиповнинг “Ҳар ким экканини ўради” эртагида жинларнинг кўриниши шундай тасвирланади: “Эрматнинг ёнига ажойиб қиёфали икки махлуқ чиқиб келибди. Улар қотма ва узун бўйли эмиш. Қора юзларида кўзлари чўғдай қизариб ёниб турганмиш. Қулоқлари от қулоғидай диккайган. Эгниларида узун қора кўйлак, бармоқлари узун ва ингичка эмиш. Улардан бири эчки соқолли экан. Жинлардан бирининг исми Мисқол жин, иккинчисиники Ғалвирак жин экан. Улар гавҳар чироқлар билан ёритилган ғор ичида яшар эканлар”.

Ушбу эртақда адиб айрим олифта, тарбиясиз, такасалтанг ёшларнинг ҳаётини, уларнинг маишатли турмушини жинлар базмига ўхшатади.

Эртақда тасвирланишича, ҳалиги жинлар Эшматни кенг залга бошлаб киришибди. Эҳ-ҳе, у ерда жаз мусиқа дейсизми, рокн-ролми, бақирш, чинқирш, увлаш, тарақлаш, гумбирлаш овозлари оламини титратармиш, қанча ёш-яланг жинлар ер тепиб, сакрашиб, қичқириб, ув тортишиб, рақс тушаётганмишлар, туёқлари тақирлар, калта кўйлақлари ҳилпирар, уларнинг лаблари, юзлари қип-қизил рангга бўялганмиш. Бир четда бўлса бир неча жин катта пул тикиб қимор ўйнашмоқда. Оғизларига келган сўзлар билан сўкиниб бир-бирига дўқ уришади. Еб ташланган овқат пўчоқлари ерга сочилган, умуман жинлар озодаликка сира эътибор бермайдиган тоифа экан. Эшмат ҳам уларга қўшилиб “кўнгил оча” бошлабди.

Эртақда болалигидан нотўғри қадам ташлаб, қинғир йўлга кириб кетадиган ёшлар танқид қилинган. Уларнинг характер-хусусиятини очиб кўрсатишда ёзувчи жин образидан маҳорат билан рамзий усулда фойдалана олган.

Адабий эртақларда анъанавий пари образи ҳам учрайди. Масалан, Турғунбой Ғойиповнинг “Парилар макони” эртагида халқнинг парилар ҳақидаги эпик қарашлари, ишонч-эътиқодлари ўзига хос бадий талқин этилган. Ушбу эртақ шундай бошланади: “Бир вақтлар Шоҳимардон тоғлари этагида бир йигит деҳқончилик қилар экан. Ойдин кечада йигит экинларини суғориб юрган экан.” Шунда у сув париларига дуч келади.

Маълумки, халқ орасида сув бўйига борилса, париларга ёки ажинага йўлиқиш мумкин деган қараш бор. Бу ўринда ёзувчи халқнинг шу тасаввур-тушунчасини бадий ифодалашни назарда тутган.

Хулоса қилиб айтганда, халқ эртақлари сюжетида хос сеҳр-жоду, хаёлий уйдирма талқини, анъанавий мифологик ва афсонавий мотивлар, демонологик образлар тасвири адабий эртақлар сюжетида ҳам учраши кузатилади. Бу эса адабий эртақларнинг халқ эртақлари асосида шаклланиб, бадий такомилга эришганлигидан далолат беради.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Гўзалев Физули. Сеҳрли эртақларда эврилиш ва унинг қадимий шакли // Ўзбек тили ва адабиёти. – 1989. – № 4. – Б.48-51.

2. Жумабоев М. Болалар адабиёти ва фольклор. Дарслик. – Т.: Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси Адабиёт жамғармаси нашриёти, 2006. – 216 б.
3. Жўраев М., Шомусаров Ш. Ўзбек мифологияси ва араб фольклори. – Т.: Фан, 2001. – 136 б.
4. Фойипов Т. Сехргарнинг хатоси. Эртақлар. – Т.: Ўзбекистон, 1992. – 239 б.

BOSHLANG'ICH SINFLARDA INNOVATSION PEDAGOGIK TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

Pardayev Asror Ikromovich

O'zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti

“Boshlang'ich ta'lim metodikasi” kafedrası o'qituvchisi

Narzullayeva Muxlisa Rustam qizi

O'zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti pedagogika fakulteti talabasi

So'nggi yillarda kompyuterlar va axborot texnologiyalari hayotimizga dadil kirib kelmoqda. Kompyuter bugungi kunda axborotlarni olish va qayta ishlashning muhim vositasi bo'lib, uning tezkorligi tasavvurni lol qoldiradi. Shuning uchun ham bu vositalarning o'quv jarayoniga joriy etilishini hozirgi davrda tabiiy hol deb qarash joiz bo'ladi. Didaktik darslik bo'yicha qo'llanilayotgan kompyuter jarayonlarini ma'lum tizimga solishiga urinib ko'raylik. Multimedia texnologiyalar tufayli o'quvchilarda qiziqish va manfaatdorlik tug'diradi. Fikrlash faoliyatini faollashtirib, o'tilgan materialni samarali o'zlashtirish imkonini beradi. Amalda namoyish etilishi qiyin bo'lgan jarayonlarni modellashtirish va ko'rsata olish imkonini beradi. Materialni o'rganish sur'ati bilan bir qatorda uni tushunish, anglash o'qitishni yakka-yakka (individual) shaklda o'tkazish imkonini beradi. Matematika darslarida o'quvchilarni fikrlash qobiliyatini shakllantirish maqsadida kompyuterdan foydalanish masalasiga to'xtalib o'tamiz. O'qituvchi o'z mashg'uloti davomida o'quvchilarga ma'lum hajmdagi mashg'ulotlarni beribgina qolmay, ularda turli vositalardan, jumladan, kompyuterdan foydalanib, mustaqil ravishda boshqa ma'lumotlarni izlab topishga ishtiyoq tug'dirishni shakllantirishga erishishi lozim. O'quvchilarning mustaqil ravishda bilishga harakati yaxshi tashkil etilgan bo'lsa, mashg'ulot shuncha samarali va sifatli o'tadi. Kompyuter o'quvchilarni mustaqil ish olib borish imkoniyatini oshiradi, o'qituvchi esa o'tilgan materialni o'zlashtirish jarayonini turli shakllarda nazorat qilishi mumkin.

“Matematika fanini o'qitishda innovatsion yondashuvlar” - matematika fani o'qituvchilari malakasini oshirish kursining o'quv dasturi asosida tuzilgan bo'lib, u matematika fani o'qituvchilariga ta'limda zamonaviy yondashuvlar va innovatsiyalarning mazmun va mohiyatini ochib beradi. Fanlarni o'rganish uchun kerak bo'ladigan ba'zi mobil ilovalardan namunalarini ko'rib chiqamiz. “Matematik topqirlik” og'zaki hisob-kitob qobiliyatini o'stirish ilovasi. Ilova tez hisoblash uchun mavjud algoritmlarni aks ettiradi. Har bir o'quvchi ularni o'rganishi mumkin, so'ngra nazariy bilimlarni amaliy mashqlarda

<i>Shodiyev F.T.</i> ERTAKLARNI PIRLS MASHQLARI ORQALI O'QITISH USULLARI	228
<i>Ражабова Р.З.</i> НАСРИЙ АДАБИЙ ЭРТАКЛАРДА ЭВРИЛИШ МОТИВИ ВА МИФОЛОГИК ОБРАЗЛАР СТИЛИЗАЦИЯСИ.....	234
<i>Pardayev A.I., Narzullayeva M.R.</i> BOSHLANG'ICH SINFLARDA INNOVATSION PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	238
<i>Қувватова Д., Шокирова Г.</i> ҒАФУР ҒУЛОМ ШЕЪРЛАРИДА ИНТЕЛЛЕКТУАЛЛИК.....	240
<i>Қодирова Н.С.</i> ЭРКИН ВОҲИДОВНИНГ МУНАҚҚИДЛИК МАҲОРАТИ ХУСУСИДА	245
<i>Bozorova G.</i> ERKIN VOHIDOV SHE'RLARIDA TALMEH SAN'ATI	248
<i>Samadi Nooria.</i> AFG'ONISTONDA TA'LIM MUAMMOLARI	251
<i>Машиарунов Й.</i> УНИВЕРСИТЕТ ИЛМ-ФАНИГА БАХШИДА ЭТИЛГАН УМР СОҲИБЛАРИ	253
<i>Salimov A.X., Muradullayva L.I.</i> BOSHLANG'ICH SINFLARDA MEHNAT DARSLARIDA IQTISODIY TUSHUNCHALARINI SHAKLLANTIRISH.....	258
<i>Faxriddinov M., Jalilova N.</i> ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNING DARSDAGI O'RNINI	261
<i>Султанова З.С.</i> РАЗВИТИЕ ВОСТОКОВЕДЧЕСКОЙ НАУКИ В РОССИИ	265
<i>Давронова Ш.</i> УЛУҒБЕК ҲАМДАМ РОМАНЛАРИДА ҲАЁТИЙ ҲАҚИҚАТ ВА БАДИИЙ ТАЛҚИН	268
<i>Vahronova B.</i> ZAHIRIDDIN MUHAMMAD BOBURNING MADANIYATGA OID QARASHLARI	271

V ШЎҒБА. ЧЕТ ТИЛЛАРИНИ ЎРГАНИШНИНГ НАЗАРИЙ ВА АМАЛИЙ МАСАЛАЛАРИ.

V СЕКЦИЯ. ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И ПРАКТИЧЕСКИЕ ВОПРОСЫ ИЗУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ.

V SECTION. THEORETICAL AND PRACTICAL ISSUES OF LEARNING FOREIGN LANGUAGES.

<i>Кутбиддинова Ш.Ф., Мусинова Н.С.</i> ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МОДЕЛИ «ПЕРЕВЕРНУТЫЙ КЛАСС» НА УРОКАХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА ..	275
<i>Нурмухамедова М.У.</i> МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО (РКИ).....	279
<i>Каюмова Ш.Р.</i> МЕТОДИКА ПРЕЗЕНТАЦИИ И АКТУАЛИЗАЦИИ ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ С КОМПОНЕНТОМ «ЦВЕТООБОЗНАЧЕНИЕ» В ПРОЦЕССЕ ПРЕПОДАВАНИЯ НЕМЕЦКОГО ЯЗЫКА	282
<i>Кодирова З.А., Атавуллаева С.Ж., Мирзаева Ш.Р.</i> АСПЕКТЫ ПРАВИЛЬНОГО И ЭФФЕКТИВНОГО ИЗУЧЕНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА В НЕРУССКИХ ГРУППАХ	286
<i>Финашина И.А.</i> ТРУДНОСТИ ПРИ ОБУЧЕНИИ РУССКОМУ ЯЗЫКУ КАК НЕРОДНОМУ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ ОБРАЗОВАНИЯ	288